

النفس

سلسله دروس مبانی عقلانی و حیانی (۳)

حیدر ضیایی

www.ketab.ir

سرشناسه: ضیایی، حیدر، ۱۳۳۱؛ عنوان و نام پدیدآور: النفس؛ سلسه دروس میانی عقلانی و حیانی (۳)/حیدر ضیایی؛ تعلیق و تصحیح و نگارش: محمدرضا حیدری نقدعلی؛ مشخصات نشر: قم: وصال آوای توحید، ۱۳۹۸؛ مشخصات ظاهری: ۲۸۱ ص؛ شابک دوره: ۶-۷۴-۷۰۸۸-۶۰۰-۹۷۸؛ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۹۲۴-۸-۰؛ وضعیت فهرست نویسی: فیفا؛ موضوع: معرفت‌شناسی، فلسفه اسلامی؛ رده بندی کنگره: BBR۱۳۵۰؛ رده بندی دیویی: ۱۸۹/۱؛ شماره کتابشناسی ملی:

۶۱۱۶۵۵

النفس

مؤلف: حیدر ضیایی

تعلیق و تصحیح و نگارش: محمدرضا حیدری نقدعلی

ناشر: وصال آوای توحید

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک دوره: ۶-۷۴-۷۰۸۸-۶۰۰-۹۷۸

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۹۲۴-۸-۰

دفتر مرکزی: قم مقدس، تلفن: ۰۹۰۲۵۷۸۱۳۲۳

سامانه آموزش مجازی دوره:

lms.avayetowheed.ir

فروشگاه محصولات فرهنگی آوای توحید:

shop.avayetowheed.ir

کلیه حقوق برای موسسه آوای توحید محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه ۱۷

مقدمه ۲۷

درس اول

مقدمه ۳۳

چیستی حقیقت نفس ۳۴

دلیل اول اثبات نفس: ادله تجربی (متحرک و متحرک) ۳۷

عدم ادراک «نفس» توسط اعضا و جوارح ظاهری ۴۰

منابع برای مطالعه بیشتر ۴۳

درس دوم

مقدمه ۴۷

دلیل دوم اثبات نفس: دلیل بوعلی بر اثبات نفس مجرد ۴۷

عدم نیاز موجود مجرد به مکان ۵۲

پرسش و پاسخ ۵۵

منابع برای مطالعه بیشتر ۵۶

درس سوم

مقدمه ۵۹

۵۹ بقاء روح بعد از متلاشی شدن بدن

۶۰ عدم امکان بقاء روح بدون بدن

۶۱ ادامه تکامل روح بعد از قطع ارتباط با بدن

۶۳ پرسش و پاسخ

۶۴ منابع برای مطالعه بیشتر

درس چهارم

۶۷ مقدمه

۶۷ اصول ۲۳ گانه

۶۷ اصل اول

۶۸ اصل دوم

۶۹ اصل سوم

۶۹ اصل چهارم

۷۰ اصل پنجم

۷۰ اصل ششم

۷۱ اصل هفتم

۷۲ اصل هشتم

۷۵ اصل نهم

۷۵.....	اصل دهم
۷۶.....	اصل یازدهم
۷۶.....	اصل دوازدهم
۷۷.....	اصل ۱۳ و ۱۴
۷۷.....	اصل ۱۵
۷۷.....	اصل ۱۶
۷۸.....	اصل ۱۷
۸۰.....	اصل ۱۸
۸۱.....	اصل ۱۹
۸۱.....	اصل ۲۰
۸۲.....	اصل ۲۱
۸۲.....	اصل ۲۲
۸۳.....	اصل ۲۳
۸۷.....	پرسش و پاسخ

درس پنجم

۹۱.....	مقدمه
---------	-------

۹۲.....	دلیل سوم اثبات نفس: نفس و بدن یک حقیقت واحده
---------	--

ترکیب اتحادی و ترکیب انضمامی ۹۸

مناقشه در مثال های خطابی ۱۰۰

پرسش و پاسخ ۱۰۷

درس ششم

مقدمه ۱۱۱

انتساب تمام آثار انسانی به حقیقت واحده مرکب از نفس و بدن ۱۱۱

مرتبه دانیه و عالیّه انسان ۱۱۵

پرسش و پاسخ ۱۲۳

درس هفتم

مقدمه ۱۲۹

۱- انسان، حقیقتی ممتد ۱۳۰

۲- نفس، منشأ تمام آثار و افاضات ۱۳۰

حرکت وضعی و انتقالی ۱۳۱

نقل داستانی درخور تأمل ۱۳۲

ایدئولوژی تابع جهان بینی ۱۳۶

نظریه تناسخ ۱۳۸

پرسش و پاسخ ۱۴۱

۱۴۲ منابع برای مطالعه بیشتر

درس هشتم

۱۴۵ نفس، موجودی شگفت‌آور

۱۵۰ بساطت یا ترکیب قوه مصوره

۱۵۱ مدبر نفس

۱۵۷ پرسش و پاسخ

درس نهم

۱۶۱ تعریف قوه مصوره

۱۶۳ اجمال و تفصیل در وجود

۱۶۵ دلیل چهارم اثبات نفس: یک حقیقت با تعابیر مختلف

۱۷۵ پرسش و پاسخ

درس دهم

۱۷۹ مخرج کمالات انسان از قوه به فعلیت

۱۸۵ اصل ۲۴

۱۸۵ اصل ۲۵

۱۸۶ اصل ۲۶

۱۸۸ اصل ۲۷

الْحَمْدُ وَ الثَّنَاءُ لِعَيْنِ الْوُجُودِ، ثُمَّ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَى وَاقِفِ مَوَاقِفِ
الشُّهُودِ، سَيِّدِنَا أَبَالْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ، صَاحِبِ مَقَامِ الْمَحْمُودِ، وَ عَلَى آلِهِ أُمْنَاءِ
الْمُعْبُودِ، ثُمَّ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ.

خداوند تبارک و تعالی در میان تمام موجودات انسان را آیینۀ تمام
نمای جمال و جلال خویش قرار داد. و در ظل آن او را در جایگاه اعلای
خلیفه الهی نشاند و فرمود: «إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً»^۱

آدم، اصطرلاب اوصاف علوت وصف آدم، منظر آیات اوست

هر چه در وی می نماید، عکس اوست همچو عکس ماه اندر آب جوت^۲

اصل و ریشه انسان طبق آموزه های قرآن و عترت، معرفت ربوبی
می باشد و اگر بخواهیم خزاین ملکوت را بگشاییم کلیدی
می خواهد که این کلید، معرفت نفس است؛ چون معرفت نفس باب
همه خیرات است و انسان اگر بخواهد راهی برای رسیدن به این
حقایق پیدا کند از همه نزدیک تر به خودش، خودش است و به
قول مولی صدرا خویشتن شناسی حقیقت آدمی و بنیاد ایمان

۱. بقره، آیه ۳۰.

۲. مولوی مثنوی، دفتر ششم.

می‌باشد.

انسان یک گره اصلی دارد که اگر آن را بگشاید به نیکبختی می‌رسد و آن، گره خویشتن خویش است و اسفا که آدمی تمامی عمر گرانبه‌های خویش را در گشودن گره‌هایی به هدر می‌دهد که از گشایش آن چیزی عایدش نمیشود و جوهر حقیقی و ملکوتی‌اش شکفته نمی‌شود.

جان جمه علمها زنت این که بدانی من کیم در یوم دین
آن اصول دین بدانتی ویک بگر اندر اصل خود کو هست نیک
از اصولیت اصولیت خوش که بدانی اصل خود ای مرد مه^۱

حضرت رسول ﷺ فرمودند: «من عرف نفسه فقد عرف ربه»^۲
هرکس نفس خویش را شناخت یقیناً پروردگار خویش را شناخته
، بدون شک صحیفه کامله نفس ناطقه انسانی شریف‌ترین صحیفه
است.

حضرت وصی امیرالمومنین (علیه السلام) فرمودند: «معرفة النفس

انفع (اعلی) المعارف»^۱، معرفت نفس با نفع ترین معارف است و در جای دیگر فرمودند: «افضل المعرفة معرفة الانسان نفسه اعظم الجهل جهل الانسان امر نفسه»^۲، برترین معرفت ها آن است که بشر خود را بشناسد و بزرگ ترین نادانی آن است که انسان خود را نشناسد و از مسایل مربوط به نفس بی خبر باشد و دستیابی به این صحیفه به وسیله معرفت به خویش حاصل می گردد و قطعاً با فضیلت ترین حکمت ها معرفت نفس می باشد که حضرت وصی امیرالمومنین (علیه السلام) می فرمایند: «افضل الحكمه معرفة الانسان نفسه»^۳، بزرگ ترین حکمت آن است که انسان دوازی معرفه النفس باشد.

بزرگانی از اهل معرفت در خصوص این صحیفه بیانات گوهر سنگی را به جا گذاشتند و یکی از آن بزرگان که فرید یگانه عصر حاضر می باشد حضرت ذوفنون ابوالفضائل آیت الله العظمی علامه حسن زاده آملی (حفظه الله تعالی) می باشد که شگوفایی را به وسیله تربیت مریبان نفوس مستعده و کتاب های ارزشمندشان برای طالبان معرفت انسانی به جای گذاشتند و در حوزه علم و معرفت ایشان آثاری در خصوص معرفت نفس که برگرفته شده از آموزه های قرآن و عترت است، تالیف نمودند، از شاگردان برجسته

۱. غررالحکم، ج ۶، ص ۱۴۸.

۲. غررالحکم، ج ۲، ص ۳۸۷.

۳. غررالحکم، ج ۲، ص ۲۳۳.

ایشان استاد معظم حیدر ضیائی می باشند که ایشان از اساتید سطوح عالی فلسفه و عرفان و از افراد نامی در این علم می باشد. استاد سالیانی کتاب معرفت نفس حضرت علامه حسن زاده (حفظه الله تعالی) را تدریس کردند و طالبان معرفت از محضرشان خوشه چینی نمودند.

موسسه آوای توحید جهت تحقق بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی در حوزه معنویت و اخلاق (انسان شناسی) برخورد تکلیف دانست که با کسب اجازه از استاد، اصوات دروس ایشان را با تشکیل کارگروه های متفاوت با نظارت ایشان دسته بندی و تنظیم نماید و بدلیل اینکه بنا داریم این کتاب در دسترس عموم مردم بویژه جوانان قرار گیرد از مباحث سنگین و پیچیده فلسفی پرهیز شد و مطالب با نگارشی روان و گویا تدوین گردید لذا نکته حایز اهمیت این است که این کتاب از مرقومات استاد نمی باشد.

در پایان، از تمامی کسانی که در آماده سازی این اثر (پیاده کردن صوت ها، تنظیم، استخراج منابع، ویراستاری، صفحه آرایی تا مرحله چاپ و نشر) سهمی ایفا کردند تشکر و سپاسگزاری به عمل می آید شکرالله مساعیهم بحق محمد و آله الطاهرين صلوات الله علیهم اجمعین.